

“La campanya contra mi va ser brutal”

Manuel Sanchis-Guarner Cabanilles, fill del prestigiós filòleg Manuel Sanchis Guarner, és un dels tres o quatre personatges clau per entendre el pacte lingüístic valencià. En aquesta entrevista parla de tot el procés de negociació, dels continus atacs que ha rebut i de son pare, blanc predilecte de la dreta violenta, qui ja va intentar arribar a un acord en una època en què era impossible.

Fa pocs dies, vostè va assegurar que després de la faena que havia realitzat, feia mutis. Ho deia amb amargura.

—Sí, estic fotut. Jo m’he deixat la pell i en la traca final ni m’han consultat. Simplement, no he existit. Si ténim en compte que totes les llistes excepte l’última les vaig mecanografiar jo, dol un poquet.

—Perquè vostè va estar des de la gestació del pacte.

—Jo crec que des del primer dia. Aquest procés va nèixer, que jo sàpigam, d’una conversa que vam tenir en un sopar Paco Camps i jo.

—Després, va assumir el protagonisme.

—Quan jo vaig arribar al Consell Valencià de Cultura (CVC), ja havien muntat allà un esquema de com s’havia de fer el pacte. Hi havia una mena de gran teatre del món, amb compareixences davant d’una espècie de tribunal en el qual opinaven 21 persones. Alguns, jo el primer, vàrem pensar que allò estava específicament dissenyat per a no anar enlloc. D’entrada, em vaig oposar a aquest sistema.

—Vostè va entrar en el CVC de la mà del seu amic Joan Romero, va prendre el comandament de les converses i va començar a rebre garrotades.

—Jo vaig entrar en el consell de la mà de Joan Romero per a fer el pacte. Romero té una cosa que jo no veig en els dirigents actuals, que és sentit d’estat. Joan Romero sabia que eliminar el problema de la llengua era bo per al país, l’afavorira o no electoralment.

—Hi ha qui ha qualificat Romero d’ingenu. Dins del mateix partit socialista, es va qüestionar quin rèdit electoral podia traure el partit de tota l’operació.

—Els que miren aquesta operació des del punt de vista electoral són molt miops políticament. Què guanya el país amb el conflicte? Que guanya el PSOE amb el conflicte? no ha guanyat res. Romero tenia sentit d’estat, tenia un projecte.

—Els dirigents actuals del PSPV han resolt bé la negociació?

—No, però l’han resolta, i això ja és un triomf importantíssim. La llista a mi no m’agrada.

—Per què no li agrada?

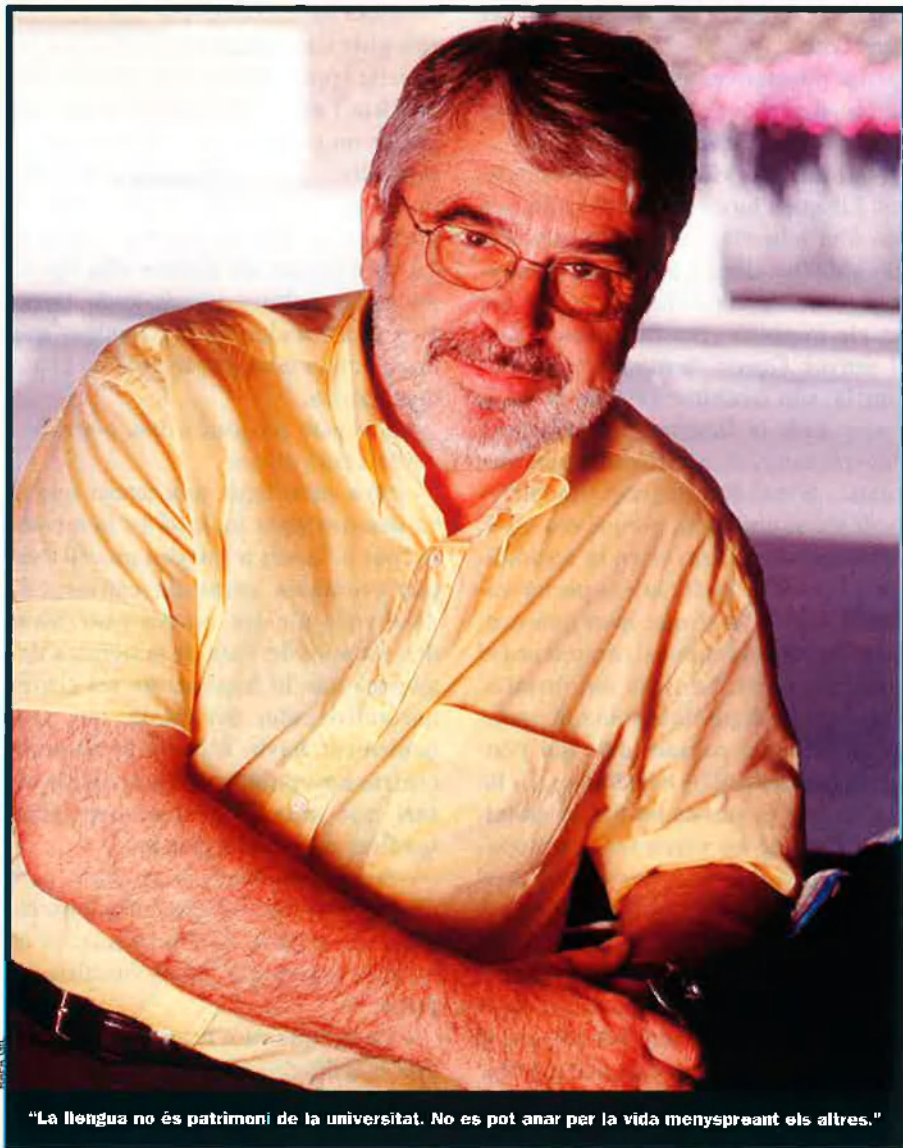
—Perquè no han fet una acadèmia. Han fet un híbrid. La llista té avantatges i té inconvenients. Avantatges: hi ha unitaristes suficients per tenir clar que ací no es faran animalades. Inconvenients: li falten creadors de llengua. Açò és una acadèmia, no un institut. Ací no ha d’haver-hi 21 filòlegs. A mi no em sembla malament que hi haja tècnics de l’idioma, però no em sembla bé que falten escriptors.

—Pedro Ruiz ha dit que hi ha acadèmics que no coneix, i que això no és bo.

—Jo sé com s’ha fet la llista, a correuita. La llista del PSOE es va canviar tres vegades en un dia. De totes maneres, això no va ser per culpa del PSOE.

—Per culpa de qui va ser?

—Fins on jo sé, davant dels dubtes de l’Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana (HFV), el PSOE ha hagut de tirar mà als seus propis membres. No em sembla malament. Ací estem parlant de política des del

"La llengua no és patrimoni de la universitat. No es pot anar per la vida menyspreant els altres."

primer dia. Ningú no ha parlat mai de filologia.

— Això és una contradicció molt gran.

— En absolut. El conflicte és polític, no ho ha estat mai lingüístic. Per això, els membres no han de ser necessàriament lingüistes en el sentit tècnic de la paraula. Han de ser un conjunt de persones preocupades per la llengua. Per què no ha d'haver-hi, per exemple, un ex-director de Política Lingüística? Jo no sé què va passar en l'IIIV, però sóc professor titular de la universitat i treballo en un departament. Sé què passa en els departaments, hi ha lluites per una taula, per un despatx o per un ordinador. Com no ha d'haver-n'hi per entrar a l'Acadèmia?

— Ara, s'ha creat un consens majorita-

ri entorn de l'Acadèmia, però vostè assegura que va veure moltes misèries de l'esquerra.

— Vaig veure moltes misèries de tots, però em varen fer més mal les de l'esquerra perquè eren les meues. Hi va haver misèries, moltes, patètiques.

— Per què?

— Jo crec que hi ha diversos factors. Uns eren problemes de protagonisme. Determinats personatges que portaven anys qualificant-se d'importants varen pair molt malament que un nouvingut com jo arribara allà i d'alguna manera prenguera el comandament de les negociacions. Això va crear unes resistències terribles. Després, com millor anaven les coses, més resistències creaven. La campanya va

ser brutal perquè va ser molt personal i a més en la premsa teòricament nostra.

— Algunes gent ha qüestionat la seua lleialtat al partit que el va elegir, el PSPV. L'han acusat de traïdor.

— Les meues connexions amb el PP són molt senzilles. Jo conec Paco Camps des que era un xiquet i els seus pares, als quals he tractat com a metge. Això són totes les meues connivències amb el PP. A Zaplana, el vaig conèixer el dia que la Generalitat em va donar la medalla que li concedien a mon pare, i no he parlat mai amb ell sol. A Joaquín Calomarde el vaig conèixer el dia que vingué al consell, i vaig conèixer també Ramón Isidro Sanchis, que era secretari de Camps. No conec ningú més del PP. Si això és ser un traïdor, ho sóc.

— Es va dir que vostè feia unes coses molt estranyes.

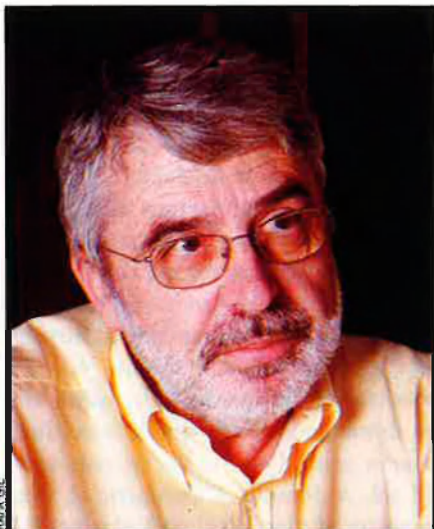
— Jo crec profundament que l'única manera que aquesta llengua vaja avant és que s'utilitze habitualment sense conflicte a tots els nivells. Correm greu perill de desaparèixer. Una llengua minoritària en un context tan globalitzat només pot sobreviure si no és conflictiva. La primera cosa que s'havia de fer era desactivar el conflicte. Jo no haguera fet l'Acadèmia, sinó una secció filològica dins del Consell Valencià de Cultura. I no cal oblidar que aquesta institució nova va ser una concessió als radicals d'esquerra perquè quan vàrem proposar de fer la secció, la senyora Glòria Marcos va eixir a la premsa a dir que la idea era una "burrada sin parangón".

— Glòria Marcos va convertir-se en una espècie de veu de la consciència.

— Va acabar com acaben tots, com una aiatol-lah d'esquerra que fa el joc a la dreta. Al final, deia el mateix que Unió Valenciana. El que s'ha de fer és ser possibilista. Jo partia d'aquesta base, que era la mateixa de la qual partia mon pare.

— Son pare ja va intentar arribar a un pacte lingüístic en uns temps molt difícils.

— Mon pare està a anys llum de mi. Jo sóc un pobre desgraciat que l'única cosa que ha fet ha estat utilitzar el

"En el pacte, estam parlant de política des del primer dia. Ningú no ha parlat mal de filologia."

nom de son pare per a intentar tirar avant el que ell haguera volgut fa vint anys quan no era possible. Al final, hi hem reeixit, però no és cap mèrit personal meu. Aquest país, malgrat tot, té una immensa majoria de gent decent. Els qui viuen de la baralla són minoria.

—El conflicte, ara, no és comparable al de fa vint anys.

—Perquè ara mana la dreta. El gran drama de tot açò és que el PSOE encara no s'ha adonat ni s'adonarà que el qui ha guanyat de veritat és el PSOE. Un dia, Zaplana s'acabarà i tornarà Pla o qui siga. Quan el PSOE arribe al poder, l'Acadèmia estarà consolidada, però si no ho haguera estat, a l'endemà haurien tingut els bla-

"El gran drama és que el PSOE no s'ha adonat que és qui ha guanyat de veritat amb el pacte"

veros al carrer i la premsa dretana pegant crits.

—La primera conseqüència de l'Acadèmia ha estat que s'ha començat a dinamitar l'estructura secessionista.

—Hi ha dues classes de secessionistes. Els qui s'ho creuen de veritat, que són una minoria, i els qui menteixen. Els qui s'ho creuen acabaran desapareixent o negociant. Els altres, els qui no els importa gens la llengua, com el senyor García Sentandreu i companyia, són feixistes. Això no té res a veure amb la llengua. Després serà l'avortament, els matrimonis homosexuals... S'està desintegrant l'estructura de tot aquest món, perquè era falsa, i començarem a entrar en la normalitat. El que s'ha de fer ara és parlar valencià, i això és el que hem guanyat. Hem fet un pas immens, i aquest era el sentit del pacte. La resta són favades. Tot això que digué determinada premsa de mi, eren parides dels qui pensaven que era millor barallar-se. Hi ha alguns que es van convertir en aiatollahs. Per què ho varen fer? no ho sé. Suppose que per això que passa en el partit comunista. Ja que no tenim poder, armem escàndol i així semblarà que en tenim més. Aquestes persones utilitzaven les seues connexions en la premsa per insultar-me perquè era el pactista. Jo estic encantat perquè crec que a mitjà termini hem guanyat la guerra. Quins arguments té l'enemic? l'article del 21 de juny de Manuel Jardí era l'esquizofrènia pura. Ja no sap ni el que diu. Això és important perquè vol dir que la intransigència ha perdut. Aquest és un país fenici, que sap negociar.

—Jo li havia preguntat per son pare. Li van enviar bombes, va ser blanc predilecte de la dreta.

—Mon pare era un home de pau perquè havia patit la guerra, la presó i l'exili. El que passa és que una cosa és ser un home de pau i una altra ser un covard, i mon pare ho tenia molt clar. Ell mai muntava una baralla, però quan se la muntaven, aguantava ferm. La primera baralla que hi hagué ací va ser un dia que mon pare feia una conferència sobre Blasco Ibáñez en castellà, i allà anaren les *marujones*

dirigides directament per dos feixistes coneguts a rebentar l'acte. Jo, que en aquella època militava en el partit comunista i no hi podia assistir, hi vaig enviar un grup de persones perquè el protegiren. Eren treballadors dels Alts Forns de Sagunt de CCOO que no parlaven ni una paraula de valencià. La baralla, des del primer dia, va ser purament política, manipulada, pagada i coordinada per personatges que després han anat per la vida de grans demòcrates.

—Son pare proposava una normativa unitària però diversa.

—Mon pare tenia una teoria que la va desenvolupar molt bé en la memòria per a l'accés a càtedra que ell deia pluricentrisme normatiu convergent. Això volia dir que no era convenient des del punt de vista de la política lingüística que hi haguera un sol centre normativitzador del català, que probablement havia d'haver-hi diversos centres normatius, però que era necessari que aquests centres normatius tendiren a la convergència.

—Son pare confiava en un pacte, però alhora desconfiava d'una solució excessivament política. A l'Acadèmia, hi ha molts membres que estan vinculats als partits.

—La llei que vam fer diu que la llengua és unitària i que s'ha d'utilitzar la normativa consolidada. Als de la dreta, els enganyàrem. A més, sempre he pensat que el problema polític de la llengua no es resolia en la universitat. S'havia de resoldre en un organisme que no fóra un institut sinó que fóra més heterogeni. Mon pare ja deia que la llengua no era patrimoni de la universitat.

—Aquesta institució no té la veritat científica?

—La veritat científica està en molts llocs que no són la universitat. Jo sóc professor de traumatologia a la universitat. Què passa? som els únics que sabem de traumatologia? Quina ximpleria és aquesta de pensar que es té l'exclusiva de la ciència? mon pare no va ser exclusivista mai. No es pot anar per la vida menyspreant els altres.

Miquel Calvet